

gemeente
Zoetermeer

JAARVERSLAG

**LEERPLICHT/
DOORSTROOMPUNT**

2023-2024

VOORWOORD

De scholen en de gemeente maken zich samen sterk voor een kansrijke toekomst voor onze jeugd. Een fijne schooltijd, afgesloten met een diploma, is daarbij heel belangrijk. Helaas zagen we in het schooljaar 2023-2024 dat het aantal verzuimmeldingen en thuiszitters steeg. Het onderwijs, de leerplicht en jeugdhulp kampten met te weinig mensen wat niet helpt om de kinderen en jongeren weer goed op de rit te krijgen. Gelukkig hebben we inmiddels het team leerplicht weer op sterkte gekregen en door de ingezette veranderingen bij jeugdhulp en de nieuwe aanpak op de scholen – waarbij wordt ingezet op aanwezigheid in plaats van afwezigheid – hopen we deze trend te keren.

Ik ben blij te kunnen melden dat het aantal voortijdig schoolverlaters wel is afgenomen. Dat gaat in 2023-2024 om 2,6% van het totaal aantal leerlingen van het voortgezet- en middelbaar beroepsonderwijs. Dat was nog 2,8% in het schooljaar 2022-2023. Op allerlei manieren hebben de jongeren een duwtje in de rug gekregen op weg naar onderwijs, een baan of een combinatie daarvan.

Het college bedankt het team Leerplicht en Doorstroompunt, de mensen van het onderwijs en de betrokken hulpverleners voor hun inspanningen voor de Zoetermeerse jeugd. Met elkaar streven we naar inclusief onderwijs waardoor kinderen en jongeren gewoon naar school gaan, ook als ze niet precies aan onze scherpe normen voldoen.

Marijke van der Meer
Wethouder Onderwijs

Voorwoord	2	De Overstap	13
Inhoud	3	No Show-actie	13
LEERPlicht		DOORSTROOMPUNT	
Aantal leerplichtmeldingen in 2023-2024	4	Startkwalificatie	14
Waar gingen de meldingen over?	4	Hoeveel nieuwe vsv-ers hadden we?	14
Hoe worden de meldingen afgehandeld?	5	Wie zijn de uitvallers en waar komen ze vandaan?	15
Absoluut verzuim	6	Hoe worden voortijdig schoolverlaters begeleid?	15
Luxe verzuim	6	Uitstroom begeleide vsv-ers 2023-2024	16
Spijbelmeldingen	7	Preventieve aanpak Doorstroompunt	16
Thuiszitters	8		
Zorg en preventie	9	<i>Nieuwe voortijdig schoolverlaters in één oogopslag</i>	17
Preventieve aanpak ziekteverzuim	10		
Waar hadden de vrijstellingen betrekking op?	11	Begeleiding oude vsv-ers	18
		Begeleiding Kwetsbare Jongeren pro/vso/Entree	19
<i>Leerplicht in één oogopslag</i>	12	Sluitende Aanpak Jongeren	20
		Begrippenlijst	21

AANTAL LEERPLICHTMELDINGEN IN 2023-2024

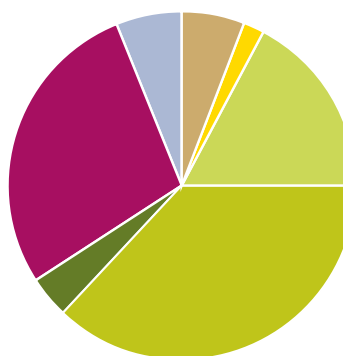
Het aantal leerplichtigen in Zoetermeer in het schooljaar 2023-2024 bedroeg 19.013. De leerplichtambtenaren ontvingen 2.566 meldingen verzuim en zorg van de scholen en deze meldingen hadden betrekking op 1.801 leerlingen. Een stijging van 8% t.o.v. voorgaand schooljaar (namelijk 2.359 meldingen over 1.639 leerlingen). Daarnaast waren er 164 aanvragen vrijstellingen.

WAAR GINGEN DE MELDINGEN OVER?

- ABSOLUUT VERZUIM**
de leerplichtige jongere staat niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling.
- LUXE VERZUIM**
verlof nemen buiten de schoolvakanties zonder toestemming.
- RELATIEF VERZUIM (LICHT)**
de leerplichtige jongere verzuimt minder dan 16 uur per 4 weken.
Dit is een preventieve melding.
- RELATIEF VERZUIM (WETTELIJK)**
de leerplichtige jongere verzuimt 16 uur of meer per 4 weken.
Dit is de verplichte meldtermijn vanuit de Leerplichtwet.
- LANGDURIG RELATIEF VERZUIM (THUISZITTERS)**
de leerplichtige jongere volgt 4 weken of langer aaneengesloten geen onderwijs en heeft geen vrijstelling.
- ZORGMELDING**
leerplichtige jongere is gemeld of besproken in het zorgteam vanwege zaken als zorgwekkend of frequent ziekteverzuim, inzet jeugdhulp of verwijdering.
- AANVRAGEN VRIJSTELLINGEN**
leerlingen zijn (tijdelijk) vrijgesteld van het volgen van onderwijs vanwege beperkingen of bijzondere omstandigheden.

Grafiek 1
Verdeling meldingen naar soort verzuim en aanvragen vrijstelling
(totaal = 2.730)

6%	Absoluut verzuim
	175 meldingen
2%	Luxe verzuim
	41 meldingen
17%	Relatief verzuim (licht)
	464 meldingen
37%	Relatief verzuim (wettelijk)
	1.022 meldingen
4%	Langdurig relatief verzuim (thuiszitters)
	105 meldingen
28%	Zorgmelding
	759 meldingen
6%	Aanvragen vrijstellingen
	164 meldingen

HOE WORDEN DE MELDINGEN AFGEHANDELD?

Langdurig of frequent schoolverzuim kan schadelijk zijn voor de ontwikkeling van het kind en leiden tot slechtere prestaties, schooluitval, werkloosheid, schulden of criminaliteit. De leerling en het recht op onderwijs staat daarom centraal. De leerplichtambtenaar schakelt in een vroeg stadium met leerling, ouders, onderwijs, hulpverlening en het veiligheidsdomein om te komen tot een gezamenlijk plan.

We werken volgens de [Methodische Aanpak Schoolverzuim \(MAS\)](#). Deze landelijke aanpak is ontwikkeld door het Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming, Halt, Ingrado (branchevereniging leerplicht) en de VNG. In de praktijk bleek dat bij veel jongeren en/of ouders waarbij proces-verbaal werd opgemaakt er sprake was van (complexe) zorgproblematiek. In deze visie en stappenplan staat niet de strafrechtelijke kant centraal, maar wordt vooral ingezet op preventie en vrijwillige (jeugd)hulp.

Afhankelijk van de achterliggende redenen en het soort verzuim kunnen 4 routes worden gevolgd:

Vrijwillige (jeugd)hulp

Bij persoonlijke problemen of gezinsproblematiek wordt tijdig begeleiding of hulpverlening ingezet.

Halt

Halt biedt een buitenstrafrechtelijke aanpak gericht op het voorkomen van schoolverzuim. Bij herhaald verzuim tot 60 uur kan een jongere met instemming van ouder(s) naar Halt verwezen worden. Gezamenlijk wordt gekeken welke leer- of taakstraf passend is.

Dwang in strafrechtelijk kader

Wanneer een ouder of een leerling vanaf twaalf jaar niet meewerkt om het verzuim te stoppen, kan een proces-verbaal opgemaakt worden. Het Openbaar Ministerie en de rechtbank kunnen onder meer geldboetes, begeleiding van de jeugdreclassering of een leer-/werkstraf opleggen.

Dwang in civielrechtelijk kader

Bij ernstige zorgen over de ontwikkeling van een kind of onveiligheid in het gezin kan een melding gedaan worden bij de jeugdbeschermingstafel (JBT) om de situatie te verbeteren. Er wordt mogelijk een onderzoek door de Raad voor de kindbescherming gestart.

De gewenste aanpak biedt, afhankelijk van de situatie, ruimte om gemotiveerd andere keuzes te maken. 'Pas toe of leg uit', is dus het motto. Het doel is altijd het terug- of toeleiding naar een passend onderwijsprogramma.

Tabel 1 - Redenen van absoluut verzuim

	Aantal	%
Wachtlĳst taalklas/ISK	80	45,7%
Niet aangemeld op een school	52	29,7%
Onderzoek/wachtlĳst jeugdhulp	14	8,0%
Wachtlĳst passend onderwijs	13	7,4%
Aanvraag vrijstelling	8	4,5%
Werkt/wil werken	4	2,3%
Verwijdering van school	3	1,7%
Niet toegelaten door school	1	0,6%
Totaal	175	100%

Bĳ het merendeel van de jongeren werd het absoluut verzuim beëindigd door een inschrijving op school, een vrijstelling of een schoolvervangend traject.

Tabel 2 - Resultaat bij absoluut verzuim

	Aantal	%
(Terug) naar school	107	61,1%
Niet opgelost	21	12,0%
Verhuisd	20	11,4%
Overdracht Doorstroompunt i.v.m. einde leerplicht	17	9,7%
Schoolvervangend traject	7	4,0%
Vrijstelling	3	1,7%
Totaal	175	100%

ABSOLUUT VERZUIM

Er is sprake van absoluut verzuim als een leerplichtige niet staat ingeschreven op een school. Dit gebeurt meestal wanneer er sprake is van een verhuizing. In het schooljaar 2023-2024 is er door leerplicht 267 keer onderzoek gedaan naar absoluut verzuim. In 175 gevallen is absoluut verzuim vastgesteld (83 leerlingen in het primair onderwijs, 66 in het voortgezet onderwijs en 26 studenten op het mbo). De grootste groep betreft de kinderen van statushouders en Oekraïense vluchtelingen, die op instroom in een taalklas moesten wachten.

LUXE VERZUIM

Wanneer ouders kinderen mee op verlof nemen buiten de schoolvakanties zonder toestemming van het schoolhoofd (bij minder dan 10 schooldagen) of leerplicht (bij meer dan 10 schooldagen), dan is er sprake van luxe verzuim. Het gaat meestal om de dagen net voor de schoolvakantie of een te late terugkeer van een vakantie in het buitenland. In schooljaar 2023-2024 is 41 keer melding gemaakt van luxeverzuim. Het ging om 35 gezinnen. Bij 31 kinderen heeft leerplicht nader onderzoek gedaan naar verwijtbaarheid.

Tabel 3 - Redenen van luxe verzuim

	Aantal	%
Familieomstandigheden	24	58,6%
Vakantie	16	39,0%
Medische redenen	1	2,4%
Totaal	41	100%

Tabel 4 - Resultaat bij luxe verzuim

	Aantal	%
Formele waarschuwing	23	56,1%
Ter kennisname dossier*	10	24,4%
Niet verwijtbaar	1	2,4%
Hulpverlening	2	4,9%
Totaal	41	100%

*Actie is op dat moment niet nodig of mogelijk.

RELATIEF VERZUIM (SPIJBELen)

De leerplichtwet schrijft voor dat scholen een melding moeten maken bij ongeoorloofd verzuim van 16 uur of meer binnen een periode van 4 aaneengesloten weken. Dit noemen we het wettelijk verzuim. Er zijn er in totaal 1.022 meldingen wettelijk verzuim gedaan. Deze meldingen hebben betrekking op 615 leerlingen.

Vanuit de preventieve aanpak mag ook licht verzuim zoals te laatkomen en verzuim onder de wettelijke norm van 16 uur in 4 weken gemeld worden. Dit noemen we licht verzuim. Er in totaal 464 meldingen licht verzuim gedaan. Deze meldingen hebben betrekking op 441 leerlingen.

Tabel 5 - Herkomst scholen bij relatief verzuim (spijbelen)

	Wettelijk relatief verzuim	Licht relatief verzuim	Totaal %
BO/SBO/SO	31	19	3,4%
VSO	14	14	1,9%
PRO	13	6	1,3%
Onderbouw VO	29	32	4,1%
VMBO	162	205	24,7%
HAVO	27	87	7,7%
VWO	12	59	4,8%
VAVO	3	1	0,3%
MBO niveau 1	123	9	8,9%
MBO niveau 2	223	12	15,8%
MBO niveau 3	64	4	4,6%
MBO niveau 4	271	16	19,3%
MBO niveau onbekend	50	0	3,4%
Totaal	1.022	464	100%

De meeste spijbelmeldingen zijn afkomstig van het mbo (52%), gevolgd door het vmbo (24,7%).

We zien na de Corona-periode een toename van verzuim in de breedste zin (te laat komen, spijbelen, ziekmeldingen). We richten daarom de focus samen met onderwijs op aanwezigheid en welbevinden van

Tabel 6 - Resultaat bij relatief verzuim (spijbelen)

	Wettelijk relatief verzuim	Licht relatief verzuim	Totaal %
Naar (andere) school	631	183	54,8%
Formele waarschuwing	196	175	25,0%
Ter kennisname dossier*	112	81	13,0%
Hulpverlening	24	11	2,4%
Schoolvervangend traject	18	3	1,4%
Niet verwijtbaar	12	6	1,1%
Overdracht Doorstroompunt 18+	8	0	0,5%
Halt	8	1	0,6%
Thuiszitter	6	1	0,5%
Proces-verbaal	4	0	0,3%
Verhuisd	3	3	0,4%
Totaal	1.022	464	100%

*Actie is op dat moment niet nodig of mogelijk.

leerlingen in plaats van op afwezigheid. De meest voorkomende redenen voor verzuim zijn: ongemotiveerdheid, psychosociale problematiek, verkeerde opleiding en gezinsproblematiek.

THUISZITTERS

Definitie: we spreken van thuiszitters als het gaat om kinderen die 4 weken of langer aaneengesloten geen onderwijs volgen en voor wie geen vrijstelling is afgegeven. Daarbij maken we in Zoetermeer bij de registratie geen onderscheid tussen geoorloofd en ongeoorloofd verzuim. De problematiek is meestal zo complex dat verwijtbaarheid lastig is vast te stellen. Het is belangrijker om alle kinderen in beeld te hebben en zo lang mogelijk het perspectief op onderwijs te behouden. De meeste thuiszitters hebben wel een dagbesteding; bijvoorbeeld op een zorgboerderij of ze nemen deel aan een activiteitenprogramma bij een jeugdhulpaanbieder om weer stappen te kunnen zetten. Wanneer er sprake is van gedeeltelijk onderwijs of een combinatie van jeugdhulp en onderwijs dan is er geen sprake van thuiszitten. Is er alleen sprake van een dagbesteding dan wordt dit wel als thuiszitten gezien.

Sinds de periode van Corona zien we nog steeds een toename van complexe problematiek en schooluitval. In het schooljaar 2023-2024 zijn 105 thuiszitters in de leeftijd van 5-18 jaar geregistreerd (t.o.v. 70 thuiszitters in het jaar ervoor). Het ging om 34 leerlingen uit het primair onderwijs, 59 leerlingen uit het voorgezet onderwijs (met name uit het vmbo) en 11 studenten uit het mbo.

Een groot deel van deze groep heeft last van angsten, depressieve gevoelens of pestgedrag waardoor de drempel om weer naar school te gaan hoog ligt.

Tabel 7 - Redenen van thuiszitters

	Aantal	%
Psychische klachten internaliserend	42	40,0%
Gedragsproblematiek	14	13,3%
Ongemotiveerd	9	8,6%
Gezinsproblematiek	8	7,6%
WachtlIJst passend onderwijs	7	6,7%
WachtlIJst jeugdhulp	7	6,7%
Hoogst haalbare bereikt	5	4,8%
Psychosociale problematiek	5	4,8%
Lichamelijke klachten/ medisch	4	3,8%
Psychische klachten externaliserend	3	2,9%
Hoge begaafdheid	1	1,0%
Totaal	105	100%

Tabel 8 - Resultaat bij thuiszitters

	Aantal	%
Naar (andere) school	33	31,4%
Niet opgelost	25	23,8%
Onderwijszorgarrangement	17	16,0%
Schoolvervangend traject	13	12,4%
Hulpverlening	5	4,8%
Verhuisd	5	4,8%
Werk	3	2,9%
Overdracht Doorstroompunt i.v.m. bereiken 18 jaar	2	2,0%
Vrijstelling	2	2,0%
Totaal	105	100%

Bij 63 leerlingen is gedurende het schooljaar weer de (gedeeltelijke) schoolgang hersteld of een vervangend traject gestart. Bij 25 kinderen was bij de start van het nieuwe schooljaar nog geen terugkeer gerealiseerd. Het samenwerkingsverband passend onderwijs, leerplicht en JGH volgen deze groep vanuit de Thuiszitterstafel en zij schalen op wanneer de voortgang stagneert en meer nodig is.

ZORG EN PREVENTIE

Verzuim staat zelden op zich, vaak is er een signaal dat er meer aan de hand is met de leerling zelf of in zijn omgeving. Leerplicht sluit aan bij het zorgoverleg van de school. Daar worden naast verzuim zorgsignalen gedeeld die van invloed zijn op de schoolgang en de schoolprestaties. Het kan gaan om zorglijk ziekteverzuim, gezinsproblematiek, schoolangst, gedeeltelijk onderwijs of verwijderingen.

Tabel 9 - Redenen van zorg- en preventiemeldingen		
	Aantal	%
Psychosociale problematiek	385	50,7%
Gezinsproblematiek	117	15,5%
Ziekte	82	10,8%
Moeizame overstap andere vorm onderwijs	76	10,0%
Niet aangemeld	37	4,9%
Hoogst haalbare bereikt	28	3,7%
WachtlIJstproblematiek	19	2,5%
Voornemen verwijdering	13	1,7%
Probleem stage/leerbaan	2	0,3%
Totaal	759	100%

Tabel 10 - Resultaat bij zorg- en preventiemeldingen		
	Aantal	%
Ter kennisname dossier*	249	32,8%
Naar school	244	32,1%
Hulpverlening	109	14,4%
Verzuim (absoluut of relatief)	32	14,3%
Niet langer zorgelijk	32	14,3%
Schoolvervangend traject	27	3,5%
Thuiszitter	26	3,4%
Verhuisd	26	3,4%
Overdracht Doorstroompunt 18+	10	1,3%
Onderwijszorgarrangement	4	0,5%
Totaal	759	100%

*Actie is op dat moment niet nodig of mogelijk.

Vanuit een integrale aanpak wordt gekeken hoe de juiste begeleiding door school en/of jeugdhulp ingezet kan worden. Leerplicht volgt of de juiste stappen door school, leerling en ouders worden gezet om schoolverzuim en uitval te voorkomen. Wanneer dit niet het geval is, dan gaat leerplicht in gesprek met de betrokkenen en maakt afspraken. Wanneer een leerling of ouders verwijtbaar niet meewerken, kan besloten worden om de situatie bij de Jeugd-beschermingstafel te bespreken of proces-verbaal op te maken.

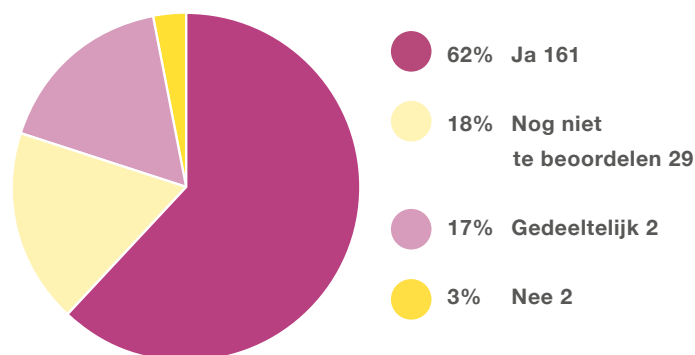
PREVENTIEVE AANPAK ZIEKTEVERZUIM

Langdurig of regelmatig ziekteverzuim kan ook tot achterstand of schooluitval leiden. De scholen, leerplicht en de JGZ hebben daarom hun gezamenlijke aanpak beschreven in het Protocol 'Ziekteverzuim als signaal'. De gemeente Zoetermeer laat jaarlijks ongeveer 200 onderzoeken uitvoeren door de JGZ (schoolartsen) op verzoek van de school of leerplicht. Dit wordt uitgevoerd bij leerlingen die zorgwekkend of frequent ziekteverzuim tonen. Dit onderzoek is nodig om de reden van het verzuim te achterhalen of de belastbaarheid te bepalen. Ouders worden hierbij betrokken.

Wanneer er bij een leerling zorgen zijn over het ziekteverzuim, dan zal de school eerst met de leerling en ouder(s) hierover in gesprek gaan. Dan komt ook aan de orde wat vanuit school helpend kan zijn om het verzuim te doen verminderen en worden afspraken gemaakt. Blijft desondanks het ziekteverzuim zorgelijk, dan volgt er een aanmelding bij de jeugdarts. De begeleiding door de jeugdarts start met een gesprek, zo nodig aangevuld met een onderzoek, waarbij zowel de leerling als zijn of haar ouders aanwezig zijn. Is (volledig) onderwijs nog niet mogelijk, dan wordt door de jeugdarts meegedacht over maatwerk voor de betreffende leerling. De jeugdarts stuurt (in overleg met ouders) een terugkoppeling en advies aan school en na 2 maanden volgt een follow up.

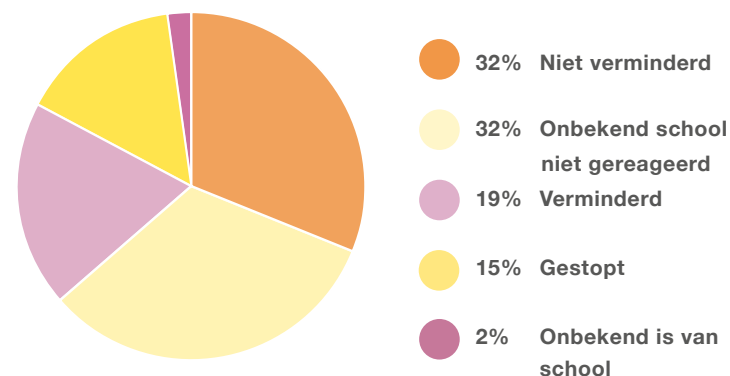
Grafiek 2
Ziekteverzuim in staat onderwijs te volgen 2023-2024

In 2024 zijn 192 onderzoeken ziekteverzuim uitgevoerd (161 in het vo, 29 in het po, 2 in het mbo). Bij 79% van de onderzochte leerlingen is vastgesteld dat zij in staat waren (gedeeltelijk) onderwijs te volgen. De leerlingen die blijven verzuimen na positief advies en de leerlingen die niet bij de schoolarts verschijnen, worden samen met hun ouders opgeroepen door school en/of de leerplichtambtenaar.

Bij 31% van de leerlingen is het ziekteverzuim niet verminderd. Hierbij kan meespelen dat leerlingen soms laat worden aangemeld, waarbij interventies meer tijd nodig hebben. Bij 31% van de aangemelde leerlingen is er geen reactie geweest vanuit de school op de follow-up om te kijken of verzuim afgenomen is. Om dit te verbeteren is een voorlichtingsbijeenkomst georganiseerd waarbij de afspraken weer zijn aangescherpt.

Grafiek 3
Ziekteverzuim resultaat in 2023

WAAR HADDEN DE VRIJSTELLINGEN BETREKKING OP?

In schooljaar 2023-2024 waren er 164 leerplichtigen met een vorm van vrijstelling (waarvan 29 al in voorgaande jaren waren verleend).

De Leerplichtwet kent twee vormen van vrijstelling:

- vrijstelling van geregeld schoolbezoek
- vrijstelling van inschrijving bij een school

Tabel 11 - Afhandeling aanvragen vrijstelling

Vrijstelling van geregeld schoolbezoek

	Grondslag		PO	VO	MBO	Geen	Totaal
Verleend 3a	aangepast schoolprogramma		-	5	-	-	5
Verleend 3b	toelating 15 jarige op mbo		-	-	10	-	10
Verleend 11	verlof buiten de schoolvakanties		10	2	-	-	12
Niet verleend 11	verlof buiten de schoolvakanties		8	5	-	-	13

Vrijstelling van inschrijving

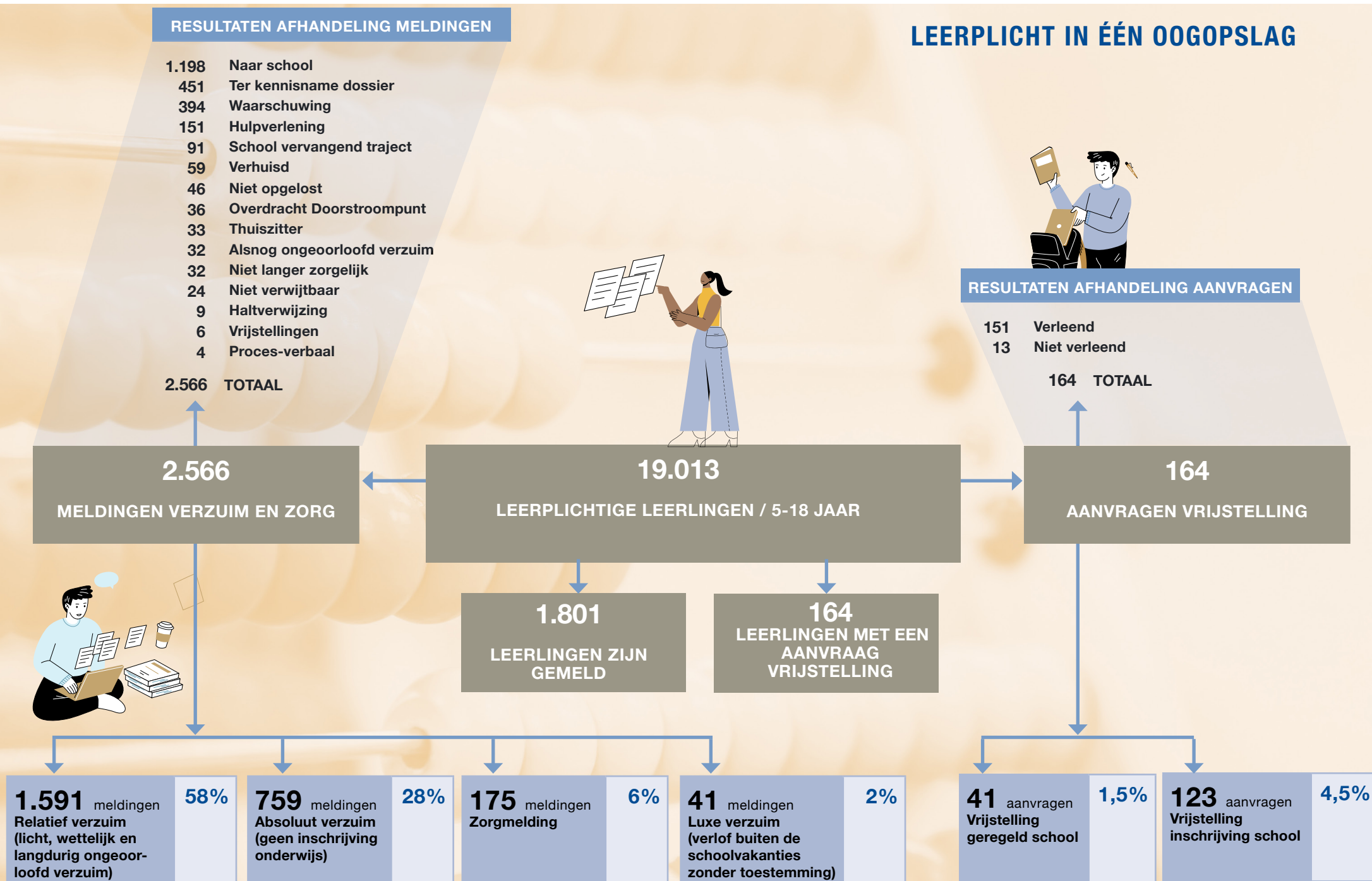
	Grondslag	KDC	PO	VO	MBO	Geen	Totaal
Verleend 5 onder a	lichamelijk of psychisch niet in staat aan onderwijs deel te nemen	7	33	8	-	21	69
Verleend 5 onder b	bezwaar op basis van levensovertuiging	-	6	-	-	-	6
Verleend 5 onder c	inschrijving bij school in buitenland	-	4	1	1	13	19
Verleend 15	vervangend leerwerktraject	-	-	9	26	-	35

Volledige ontheffing leerplicht (5 onder a)

In 2023-2024 hadden 69 leerlingen een volledige ontheffing (5 onder a) omdat na onderzoek is vastgesteld dat zij niet in staat zijn onderwijs te volgen en dat zorg of behandeling nodig is. Hieronder vallen ook de plaatsingen op een Kinderdienstencentrum (KDC). Bij 35 leerlingen is dit tot het einde van hun leerplicht, 26 leerlingen hebben één of meerdere scholen van het speciaal onderwijs bezocht. We zien een toename in het primair onderwijs en een afname in het voortgezet onderwijs, m.a.w. er werd op jongere leeftijd een vrijstelling afgegeven. Indien nodig wordt door leerplicht een onafhankelijke arts ingeschakeld om te beoordelen of een kind niet in staat is onderwijs te volgen. In verband met het 4-ogen principe wordt het samenwerkingsverband passend onderwijs door de arts geraadpleegd. Ook bij kinderen met een vrijstelling wordt zo veel mogelijk de integrale aanpak voortgezet om te kijken wat het ontwikkelperspectief is en of terugkeer in het onderwijs mogelijk is. Bij 7 kinderen is alsnog terugkeer naar (speciaal) onderwijs gerealiseerd.

LEERPLICHT IN ÉÉN OOGOPSLAG

DE OVERSTAP

Op het moment dat de eindexamenkandidaten van het Vmbo overstappen naar het Mbo lopen zij een groter risico op uitval. Zij behoren na het behalen van hun diploma niet langer tot het voortgezet onderwijs, maar zijn ook nog niet gestart op het vervolgonderwijs. In het preventieproject De Overstap werken de decanen van het voortgezet onderwijs, het onderwijs servicecentrum van het Mbo en het Doorstroompunt samen om de groep eindexamenkandidaten te volgen bij hun overstap en bieden zij waar nodig ondersteuning. Er zijn er ook afspraken gemaakt voor kwetsbare doelgroepen die meer zorg nodig hebben bij hun overstap naar het Mbo zoals het praktijkonderwijs, het speciaal onderwijs en het VAVO.

De Overstap was zeer geslaagd in 2024; 99,5% van de leerlingen heeft de overstap succesvol gemaakt. De gemeente heeft de ouders van 794 eindexamenkandidaten Vmbo aangeschreven met het verzoek om informatie te leveren over de vervolgopleiding van hun kind. Op basis van de respons van de ouders en de decanen zijn leerlingen die een risico liepen om niet aangenomen te worden, door het Doorstroompunt in begeleiding genomen. Het ging hierbij om leerlingen die zich niet of te laat hadden aangemeld, afgewezen waren of nog geen leerbaan gevonden hadden. Er zijn door het Doorstroompunt 57 huisbezoeken afgelegd om jongeren die niet reageerden of niet gestart waren te traceren.

De leerlingen die aan het begin van het schooljaar niet staan ingeschreven, worden overgedragen aan leerplicht. In 2024 zijn 4 leerlingen niet aan een vervolgopleiding begonnen. Daarvan hebben 3 jongeren een schoolvervangend traject gedaan en 1 jongere is gaan werken.

Meer info: www.voroc.nl

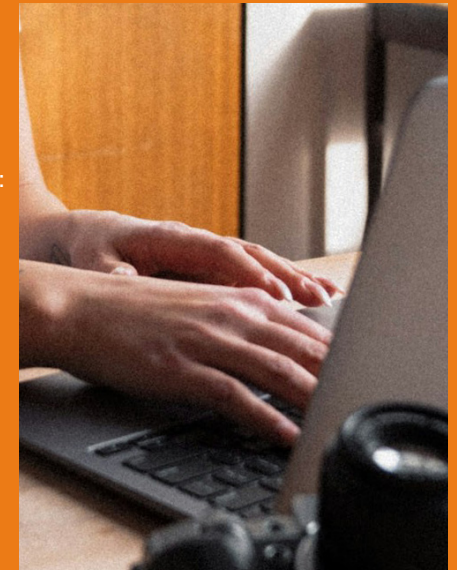

NO-SHOW-ACTIE

Na de zomer voeren leerplichtambtenaren, casemanagers Doorstroompunt en verzuimmedewerkers van het ROC ID College gezamenlijk de jaarlijkse controleactie uit in de klassen van het Mbo.

De NO SHOW actie wordt regionaal uitgevoerd en beoogt de volgende doelen:

- Controleren of studenten na de zomervakantie daadwerkelijk met hun (vervolg)opleiding gestart zijn.
- Traceren en ondersteunen van jongeren waarbij de aanmelding niet goed verlopen is zodat ze alsnog geplaatst worden.
- Docenten wijzen op het belang van goede verzuimregistratie en melding.
- Studenten op de hoogte brengen van de kwalificatieplicht en aanpak voortijdig schoolverlaten.
- Studenten bekendmaken met de ondersteuning op gebied van loopbaanbegeleiding en zorg.
- Afleggen van huisbezoeken aan jongeren die niet bereikbaar zijn.

STARTKWALIFICATIE

Een voortijdig schoolverlater (vsv'er) is een leerling die het onderwijs verlaat zonder dat hij een startkwalificatie behaald heeft.

Een startkwalificatie is een diploma op minimaal mbo2-, havo- of vwo-niveau.

Voortijdige schoolverlaters moeten het liefst zo snel mogelijk weer terug naar school zodat ze een goede opleiding krijgen die bijdraagt aan hun kansen op de arbeidsmarkt. De gemeente levert daar een belangrijke bijdrage aan. In de wet op de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) staan de volgende taken van de gemeente beschreven:

- De realisatie van een sluitende melding en registratie van voortijdig schoolverlaters;
- Zorg dragen voor doorverwijzing en herplaatsing van voortijdig schoolverlaters;
- Het tot stand brengen van samenwerking tussen alle belangrijke partijen die te maken hebben met deze jongeren en het onderhouden van dit netwerk.
- Het in beeld houden van oud-vsv'ers (die in eerdere jaren uitgevallen zijn) en de jongeren van het praktijk- en speciaal onderwijs tot 23 jaar.

Het Doorstroompunt heeft 186 nieuwe uitvallers begeleid naar school (34,4%), werk (43,5%) of toeleidingstraject (19,4%).

De totale uitstroomgegevens staan in tabel 13, pagina 16.

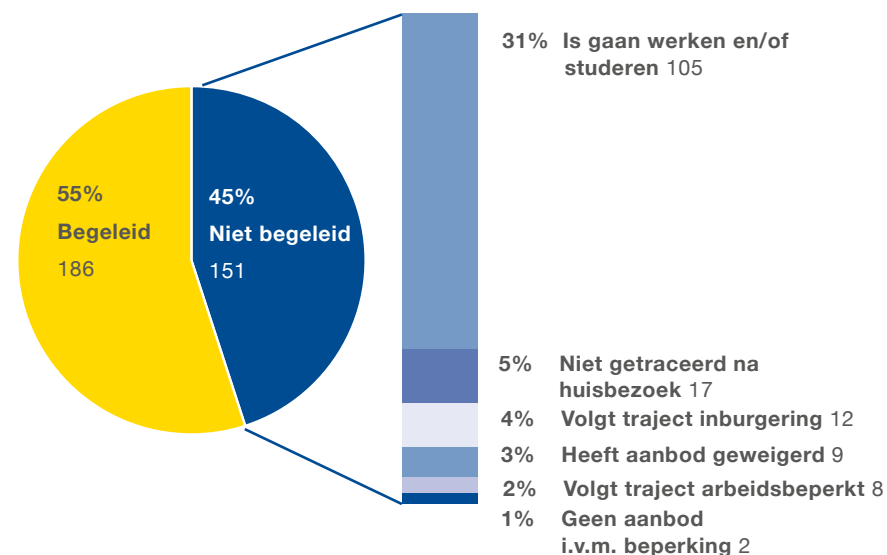
HOEVEEL NIEUWE VOORTIJDIG SCHOOLVERLATERS HADDEN WE?

Een jongere die in het verslagjaar zijn opleiding voortijdig beëindigd en niet weer ingeschreven staat op 1 oktober van het volgend schooljaar wordt geteld als nieuwe voortijdig schoolverlater. Gedurende het schooljaar 2023-2024 hebben 337 jongeren hun opleiding (tijdelijk) beëindigd, hiervan zijn 78 teruggekeerd naar onderwijs en waren er dus 259 nieuwe voortijdig schoolverlaters. Dit is 2,6% van de doelgroep (2,8% vorig schooljaar).

Dit jaarverslag rapporteert over alle jongeren die tussentijds zijn uitgevallen, de inspanningen die geleverd zijn en de resultaten. Het overgrote deel is ouder dan 18 jaar en valt niet onder de leerplicht of de kwalificatieplicht* en begeleiding vindt plaats binnen een vrijwillig kader. Alle jongeren die voortijdig hun opleiding verlieten, zijn benaderd met een ondersteuningsaanbod. Er zijn 337 jongeren benaderd, waarvan 186 jongeren gebruik hebben gemaakt van de begeleiding.

* Deze zijn meegenomen in de cijfers thuiszitters en absoluut verzuim in het deel leerplicht.

Grafiek 4
Aantallen en verdeling begeleide en niet-begeleide vsv'ers verslagjaar, inclusief reden waarom niet begeleid

WIE ZIJN DE UITVALLERS EN WAAR KOMEN ZE VANDAAN?

Er zijn verschillende redenen waarom studenten hun opleiding beëindigen. De meest voorkomende reden zijn: ze willen werken (42%), een gebrek aan motivatie (24%), verkeerde opleidingskeuze (9%) of het hoogst haalbare is bereikt (7%). Het grootste aandeel van de voortijdig schoolverlaters was 18 jaar bij het (tijdelijke) verlaten van het onderwijs.

Als we kijken naar de school waar ze uitgevallen zijn dan valt 69% (234) uit het mbo. Jongeren waarbij de school onbekend is, zijn overwegend vluchtelingen en statushouders.

Tabel 12 Onderwijsachtergrond uitvallers, naar leeftijd op ingangsdatum

Onderwijsachtergrond						
	18	19	20	21	22	Totaal
VMBO	8	3	1	2	1	15
HAVO	9	4	0	2	2	17
VWO	2	3	1	1	0	7
MBO	93	50	49	26	16	234
School onbekend	10	13	16	15	6	60
Inburgering	0	2	1	0	0	3
Particulier onderwijs	1	0	0	0	0	1
Totaal	123	75	68	46	25	337

HOE WORDEN DE VOORTIJDIG SCHOOLVERLATERS BEGELEID?

Wanneer de problematiek school overstijgend is of de jongere al is uitgevallen, wordt deze na melding door de leerplichtambtenaar of casemanager Doorstroompunt uitgenodigd om te kijken wat er nodig is. Jongeren tot 18 jaar vallen onder de kwalificatieplicht en worden door de leerplichtambtenaar op een vervangend scholingstraject geplaatst als terugkeer naar school niet mogelijk is.

Bij jongeren van 18-23 jaar vindt de begeleiding op vrijwillige basis plaats. Er wordt altijd contact gezocht met de school van herkomst om zoveel mogelijk gezamenlijk het traject uit te stippelen. Begeleiding kan variëren van advies en bemiddeling naar school tot plaatsing op intensieve begeleidingstrajecten i.s.m. het onderwijs, hulpverlening of de Binnenbaan. Als een jongere niet reageert en er verder geen school- of werkgegevens bekend zijn, brengt de casemanager een bezoek aan huis om de informatie op te halen en te kijken of degene toch hulp nodig heeft. Op deze manier probeert het Doorstroompunt alle jongeren goed in beeld te houden.

Het Doorstroompunt maakt onderdeel uit van de Sluitende Aanpak Jongeren en kan gebruik maken van het re-integratieaanbod wanneer er sprake is van te grote afstand tot onderwijs en/of werk. Als de jongere inkomensondersteuning nodig heeft, wordt hij overgedragen naar klantmanager Werk, Zorg en Inkomen. Wanneer ondersteuning naar werk geboden is, wordt geschakeld met de Binnenbaan.

UITSTROOM VAN DE BEGELEIDE VOORTIJDIG
SCHOOlVERLATERS 2023-2024

Aan het eind van ieder schooljaar wordt gecontroleerd waar de jongere naartoe gaat na het aangeboden traject. Bij 28% van de begeleide jongeren is terugkeer naar onderwijs gerealiseerd, 36,3% is aan het werk gegaan en 26,8% zat nog op een toeleidingstraject bij het Doorstroompunt of een andere ketenpartner.

Tabel 13 Uitstroom begeleide nieuwe vsv-ers 2023-2024

Uitstroom naar	Aantal	%
Onderwijs	64	34,4%
Mbo	49	
VO/VSO	2	
VAVO/HAVO	11	
Startkwalificatie behaald	2	
Werk regulier	81	43,5%
Werk regulier	81	
Toeleidingstrajecten	36	19,4%
Nog in traject Doorstroompunt	15	
Reïntegratie / WZI	18	
Hulpverlening	3	
Niet plaatsbaar	5	2,7%
Geen motivatie	2	
Verhuisd	3	
Totaal	189	100%

Hoewel het streven is zoveel mogelijk jongeren naar onderwijs terug te leiden, ziet het Ministerie van OC&W uitstroom naar werk ook als een positieve herplaatsing van de voortijdige schoolverlater als dit het hoogst haalbare is.

PREVENTIEVE AANPAK DOORSTROOMPUNT

Verzuim 18+ (445 jongeren)

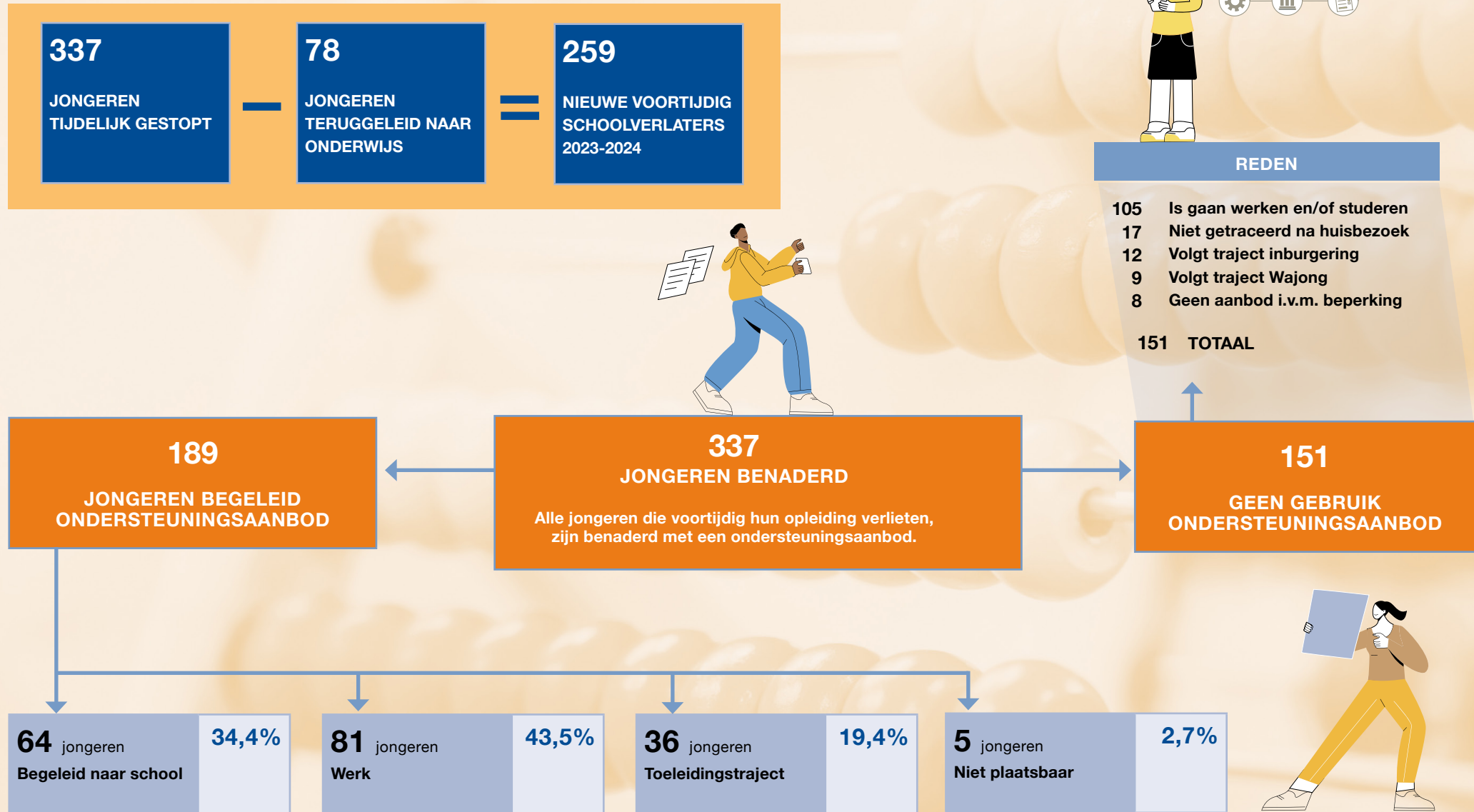
Volgens de wet hoeft het verzuim bij 18 jaar en ouder pas gemeld te worden bij 4 weken aaneengesloten verzuim. Om de doelstelling van het kabinet te behalen, is een preventieve aanpak belangrijk. Daarom is de meldtermijn verzuim voor jongeren ouder dan 18 jaar in de regio gelijkgetrokken met de meldtermijn voor de leerplichtigen (16 uur in 4 weken). De school is het eerstverantwoordelijk om uitval te voorkomen en ondersteuning te bieden.

Er zijn 1270 meldingen verzuim 18+ via het digitale verzuimloket DUO gedaan. De meldingen hadden betrekking op 647 jongeren (t.o.v. 680 voorgaand schooljaar). Bij 445 jongeren is er vanuit het Doorstroompunt contact geweest. Bij een eerste melding volgt meestal een waarschuwingsbrief (347). Bij herhaald verzuim is door het Doorstroompunt preventief bij 283 jongeren contact gezocht met het mbo of de student. Van de 647 jongeren met verzuim zijn uiteindelijk 154 jongeren voortijdig gestopt met hun opleiding.

Zorg (105 jongeren)

Daarnaast zijn 105 jongeren gemeld vanwege zorg (87 het jaar ervoor), meestal via de zorg-overleggen met het mbo of vanwege aanmelding bij het project Begeleid Wonen Jongeren. De redenen zijn divers; 33% vanwege woonproblematiek, 31% vanwege psychosociale problematiek, 25% studie gerelateerd. Van de 105 jongeren zijn 41 jongeren op school gebleven of hebben een startkwalificatie behaald, 34 jongeren zijn voortijdig gestopt.

NIEUWE VOORTIJDIG SCHOOLVERLATERS IN ÉÉN OOGOPSLAG

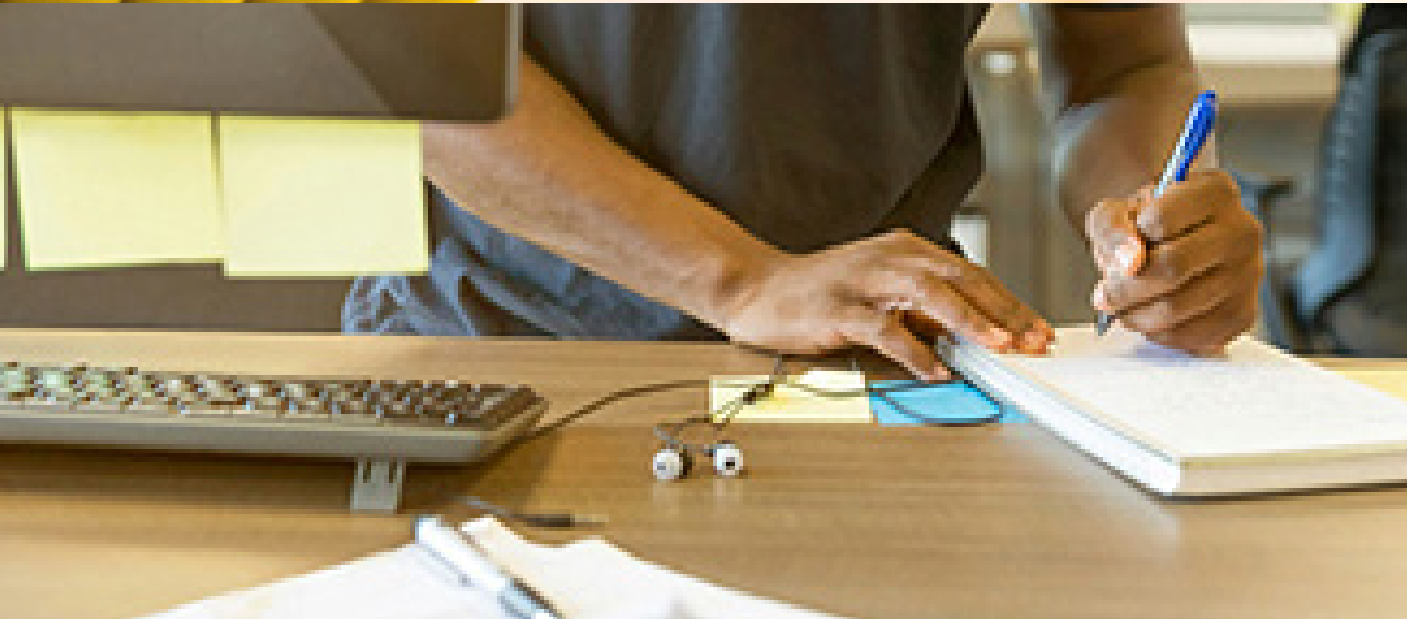

BEGELEIDING OUDE VSV-ERS
(67 jongeren)

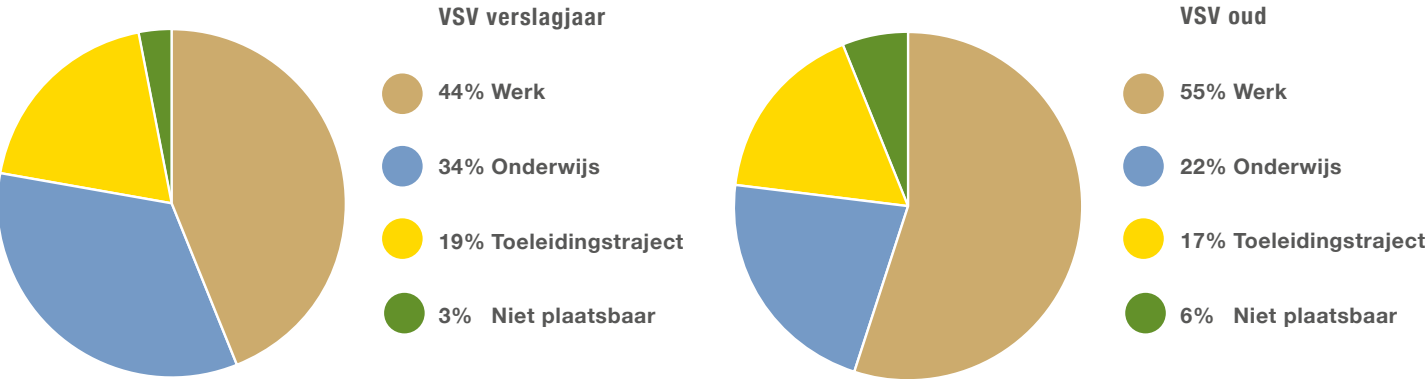
Behalve jongeren die in het verslagjaar uitvallen, begeleidt het Doorstroompunt ook jongeren die al eerder het onderwijs hebben verlaten, de zogenaamde ‘oude’ voortijdig schoolverlaters. Het gaat bijvoorbeeld om voortijdig schoolverlaters die nieuw in de stad zijn komen wonen of nieuwkomers die nog geen onderwijs in Nederland hebben gevolgd. Soms bellen jongeren zelf weer op voor hulp en worden ze opnieuw begeleid. Er zijn 130 ‘oude’ voortijdig schoolverlaters benaderd, waarvan 64 begeleid zijn gedurende het verslagjaar.

Tabel 14 - Verdeling oude vsv’ers 2023-2024

	oude vsv-ers	%
Begeleid	67	51,5%
Geen gebruik begeleiding		
Geen aanbod i.v.m. beperking	1	0,8%
Is gaan werken en/of studeren	38	29,2%
Niet getraceerd na huisbezoek	13	10,0%
Volgt traject inburgering	8	6,2%
Volgt traject Wajong	3	2,3%
Totaal	130	100%

Grafiek 5
VSV verslagjaar 2023/2024

Uit de cijfers blijkt dat jongeren die langer het onderwijs verlaten hebben, moeilijker terug te leiden zijn naar onderwijs. Daarom ligt binnen de aanpak voortijdig schoolverlaten meer nadruk op preventieve melding en ondersteuning door het Doorstroompunt bij verzuim en dreigend uitval.

TOELEIDING ARBEIDSMARKT VOOR PRAKTIJKONDERWIJS (PRO), VOORTGEZET SPECIAAL ONDERWIJS (VSO) EN ENTREE (MB01)

De leerlingen van pro/vso/Entree met een uitstroomprofiel dagbesteding of werk behoren niet tot de doelgroep vsv, maar worden wel begeleid of gevolgd als zij ondersteuning nodig hebben. Dit is ook een wettelijk taak van het Doorstroompunt.

In het schooljaar 2023-2024 zijn 84 schoolverlaters van het pro/vso/Entree geregistreerd, waarvan 71 het onderwijs in het verslagjaar hebben verlaten en 13 al eerder.

Tabel 15 - Leeftijd bij herkomst onderwijs

Praktijkonderwijs	0	22	1	2	0	25
VSO	0	15	5	4	2	26
Entree	2	15	11	3	2	33
Totaal	2	52	17	9	4	84

Er is een integrale aanpak voor de leerlingen die uitstromen van het praktijkonderwijs of het voortgezet speciaal onderwijs. Voor een goede aansluiting zijn de gemeente en de Binnenbaan gedurende het laatste schooljaar van de leerling al op school betrokken bij de besprekingen over de uitstroommogelijkheden. Samen de leerling en ouders wordt gekeken welke ondersteuning (preventief) ingezet kan worden zodat de leerling een passende plek op de arbeidsmarkt krijgt en kan behouden. De meeste jongeren zijn aan het werk gegaan, hebben een dagbesteding of worden begeleid door Binnenbaan. Er zijn 31 jongeren door het Doorstroompunt in begeleiding genomen.

Tabel 16 - Uitstroom kwetsbare jongeren 2023-2024

Uitstroom naar	Aantal	%
Onderwijs	8	8,5%
Werk regulier	41	41,3%
UWV/GSD/Binnenbaan	26	37,0%
Hulpverlening	5	8,7%
Niet plaatsbaar	4	6,5%
Totaal	84	100%

SLUITENDE AANPAK JONGEREN

Het Zoetermeers Zorgnetwerk (ZZoN) was een casuïstiek overleg op stedelijk niveau waarbij multidisciplinair jongeren besproken werden die niet aan een school verbonden waren. In de loop van tijd is dit overgegaan in verschillende ketenoverleggen gericht op een specifieke doelgroep en betrokken partners. Het Doorstroompunt is vertegenwoordigd voor advies en begeleiding naar onderwijs, werk en zorg.

TEAM 18

Jongeren hebben in de overgang naar 18 jaar met verschillende wetten te maken op het gebied van jeugdhulp, Wmo en Participatie. Het Doorstroompunt maakt deel uit van het team 18 binnen de afdeling Sociaal Domein met als doel om samen te kijken hoe de knelpunten vanuit een domeinoverstijgende aanpak zo goed mogelijk opgelost kunnen worden.

VEILIGHEIDSOVERLEGGEN

Scholen, gemeente en politie hebben een gezamenlijk Convenant Veiligheid met een handelingsprotocol en overleggen periodiek met de veiligheidscoördinatoren van de scholen. Het Doorstroompunt is betrokken bij de nazorg ex-gedetineerde jongeren en neemt deel aan de Zorg- en veiligheidskamer Zoetermeer waar overlast-gevende en problematische jeugd besproken wordt.

ISK EN JONGE STATUSHOUDERS

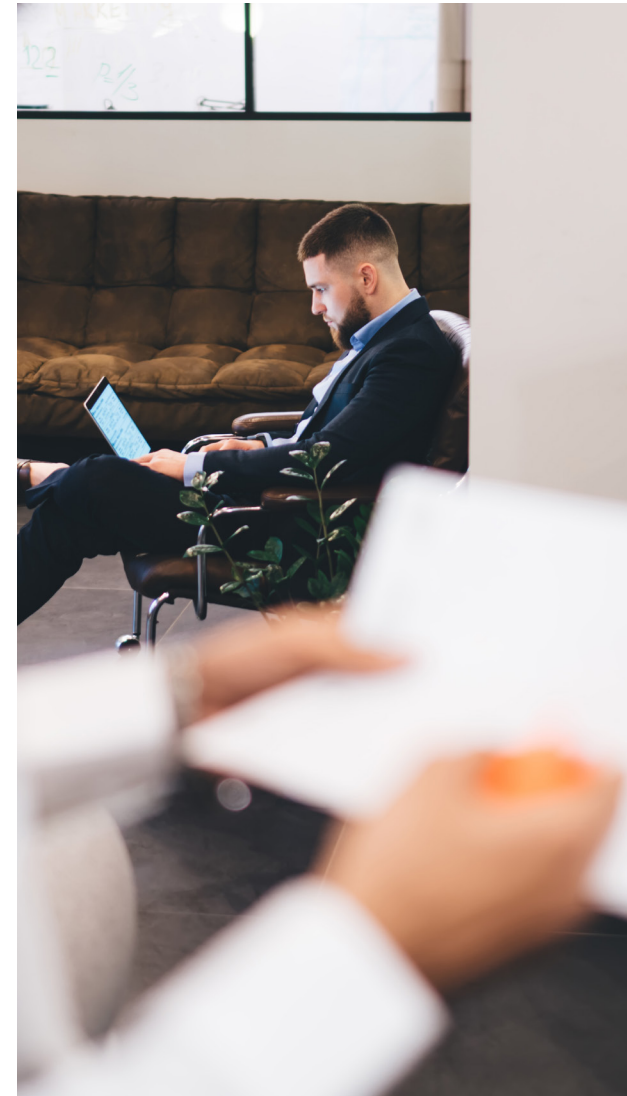
Vluchtelingen en jongeren die de taal niet goed machtig zijn, lopen een verhoogd risico om uit te vallen. Hun onderwijstraject van 2 jaar is vaak onderbroken doordat ze regelmatig herplaatst worden en te maken krijgen met wachttijden om met taalonderwijs te mogen starten. Ook hiervoor is een ketenaanpak met de gemeente, het onderwijs, COA, Nidos en de Binnenbaan ontwikkeld.

BEGELEID WONEN JONGEREN (BWJ)

Woonbegeleiding aan kwetsbare jongeren is een effectieve maatregel voor het terugdringen van voortijdig schoolverlaten en jeugdwerkloosheid. Het project Begeleid Wonen Jongeren biedt een integrale aanpak op het gebied van wonen, leren, werken en zorg voor jongeren vanaf 18 jaar die niet thuis kunnen wonen, maar ook nog niet in staat zijn zelfstandig te wonen. De verwijzers zijn divers; jeugdhulporganisaties, GGZ-instellingen, onderwijs en de Binnenbaan. De aanmelding en toeleiding verloopt via het Doorstroompunt en de samenwerkingspartners zijn de wooncorporaties De Goede Woning, Vidomes en Vestia en het Mbo Rijnland.

In 2024 hebben 57 jongeren woonbegeleiding ontvangen. Inmiddels zijn 17 jongeren succesvol uitgestroomd naar zelfstandig wonen en zijn 34 jongeren nog in begeleiding, bij 5 jongeren is het traject beëindigd. Voorwaarde voor deelname aan het project is dagbesteding via school, werk of leerwerktraject, voldoende inkomen en deelname aan het begeleidingstraject. Redenen voor deelname aan het project is een problematische thuissituatie, praktische zaken als schulden of psychische klachten.

[Meer info: Begeleid Wonen Jongeren | Gemeente Zoetermeer](#)

BEGRIPPENLIJST

Absoluut verzuim

Wanneer een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar, of een jongere van 16/17 jaar die onder de kwalificatieplicht valt, niet staat ingeschreven op een school en geen vrijstelling heeft van de inschrijvingsplicht.

Binnenbaan

Dit is het werkbedrijf voor Zoetermeer en omgeving. Jongeren vanuit het praktijk- en speciaal onderwijs met een uitstroomprofiel arbeid die meer begeleiding nodig hebben, worden door de Binnenbaan begeleid naar (beschut) werk.

BO

Basisonderwijs

Civielrechtelijk kader

Wanneer verzuim niet stopt en vrijwillige hulp niet op gang komt en er ernstige zorgen zijn, dan wordt er melding gedaan bij de Jeugdbeschermingstafel en een onderzoek gestart.

Doorstroompunt

Het Doorstroompunt voert de wettelijke opdracht uit van de gemeente om voortijdig schoolverlaters te registreren en te begeleiden naar onderwijs, werk, zorg en inkomen.

GSD/WZI

Gemeentelijk Sociale Dienst

Ingrado

Landelijke vereniging voor leerplicht en Doorstroompunt

Internationale schakelklassen (ISK)

Tweejarige taalklassen voor leerlingen uit alle delen van de wereld die het Nederlands niet of onvoldoende beheersen.

Langdurig relatief verzuim

De leerplichtige leerling volgt vier weken of langer aaneengesloten geen onderwijs en heeft geen vrijstelling. Dit wordt een thuiszitter genoemd.

Luxe verzuim

Wanneer ouders hun kinderen mee op verlof nemen buiten de schoolvakanties en zonder toestemming van school of leerplicht.

Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)

Landelijke stappenplan die vier routes beschrijft om ongeoorloofd verzuim te onderzoeken en af te handelen, waarbij de focus ligt op preventie en inzetten van begeleiding en (jeugd) hulpverlening

Onderwijszorgarrangement

Een combinatie van onderwijs en zorg of jeugdhulp.

PRO

Praktijkonderwijs

Relatief verzuim (licht)

De leerplichtige jongere verzuimt minder dan 16 uur binnen vier weken. Dit is een preventieve melding.

Relatief verzuim (wettelijk)

De leerplichtige jongere verzuimt 16 uur of meer binnen 4 weken. Dit is de wettelijke termijn waarop scholen moeten melden.

Samenwerkingsverband passend onderwijs (SWV)

Alle scholen voor het primair- en voortgezet onderwijs zijn aangesloten bij het samenwerkingsverband voor het bieden van passend onderwijs. Het SWV verdeelt de middelen en maakt afspraken en adviseert en ondersteunt de scholen.

SBO

Speciaal Basisonderwijs

Schoolvervangend traject

Een alternatief leerwerktraject dat buiten de school geboden wordt, meestal in het laatste jaar van de leerplicht.

SO

Speciaal Onderwijs

Startkwalificatie

Een havo-, vwo- of mbo-diploma. Mbo-niveau 1 is geen startkwalificatie, niveau 2, 3 en 4 wel. Met een startkwalificatie ben je geen voortijdig schoolverlater.

Strafrechtelijk kader

Er wordt bij verwijtbaar ongeoorloofd verzuim een proces-verbaal opgemaakt en aan het Openbaar Ministerie voorgelegd.

Ter kennisname dossier

Actie is (nog) niet nodig of mogelijk. Het signaal wordt wel vastgelegd in het leerlingdossier en betrokken bij een vervolgmelding.

VAVO

Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)

Belangenorganisatie en kennisplatform voor alle gemeenten.

VO

Voortgezet Onderwijs

VSO

Voortgezet Speciaal Onderwijs

Zorg- en preventiemeldingen

Hierbij gaat het om signalen die van invloed kunnen zijn op de schoolgang zoals zorgelijk ziekteverzuim, inzet jeugdhulp of verwijdering.

Colofon

Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.
Meer info: Tel 079 346 95 00 Ontwerp: www.bb-go.nl